

629.7
3-45

М. З. ЗГУРОВСЬКИЙ

Київські ПОЛІТЕХНІКИ

*біля витоків світової
авіації, космонавтики
та ракетобудування*

М. З. Згуровський

**Київські політехніки
біля витоків світової авіації,
космонавтики та ракетобудування**

Київ
НТУУ «КПІ»
2016

УДК 629.7(477)(092)+378.6:62(477-25)НТУУ«КПІ»(091)
ББК 39.5(4Укр-2)г+39.6(4Укр-2)г+74.58(4Укр-2)г
3-45

*Рекомендовано Вченою радою НТУУ «КПІ»
(Протокол № 9 від 05.09.2016 р.)*

*Випущено на замовлення
Державного комітету телебачення і радіомовлення України
за програмою «Українська книга» 2016 року*

Рецензенти:

*В. П. Горбулін, д-р техн. наук, проф., акад. НАН України,
Національна академія наук України*

*М. І. Бобир, д-р техн. наук, проф., чл.-кор. НАН України,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

Відповідальний редактор

*М. Ю. Львченко, д-р техн. наук, проф., акад. НАН України,
Національна академія наук України*

Редакційно-консультаційна група:

*А. А. Мельниченко, канд. філос. наук, доц.,
Д. Л. Стефанович, В. В. Янковий*

Згуровський М. З.

3-45 Київські політехніки біля витоків світової авіації, космонавтики та ракетобудування / М. З. Згуровський. — Київ: НТУУ «КПІ», Вид-во «Політехніка», 2016. — 400 с. : іл. — 1000 пр.
ISBN 978-966-622-784-6

Видання присвячене піонерам авіа- та ракетобудування, видатним представникам інженерної думки ХХ століття, чиї славетні імена золотими літерами вписано в історію Київського політехнічного інституту. Матеріали, подані у книзі, впорядковано на основі циклу статей, опублікованих протягом останніх років у всеукраїнському тижневику «Дзеркало тижня» та газеті «Київський політехнік» НТУУ «КПІ», і можуть бути цінним джерелом інформації для вчених, викладачів, студентів та аспірантів, а також усіх, хто цікавиться історією науки і техніки.

УДК 629.7(477)(092)+378.6:62(477-25)НТУУ«КПІ»(091)
ББК 39.5(4Укр-2)г+39.6(4Укр-2)г+74.58(4Укр-2)г

ISBN 978-966-622-784-6

© М. З. Згуровський, 2016
© НТУУ «КПІ», 2016

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Витоки української авіації.....	9
ОЛЕКСАНДР КУДАШЕВ:	
Першопроходець.....	21
ДМИТРО ГРИГОРОВИЧ:	
Життя і літаки.....	35
ВОЛОДИМИР ГРИГОР'ЄВ І ФЕДІР ТЕРЕЩЕНКО:	
Різні долі, спільне захоплення.....	57
БРАТИ КАСЯНЕНКИ:	
Політ крізь морок часу	81
ІГОР СІКОРСЬКИЙ:	
Людина, яка втілила мрію Леонардо да Вінчі.....	113
ВІКТОРИН БОБРОВ:	
Окрема сторінка в історії авіації	137
ОЛЕКСАНДР МІКУЛІН:	
«...А замість серця — полум'яний мотор».....	159
ОЛЕКСІЙ ГРАЦАНСЬКИЙ:	
Авіація як спосіб життя	185
КОНСТРУКТОР ТОМАШЕВИЧ:	
Від планерів до ракет.....	217
КОСТЯНТИН КАЛІНІН:	
Перерваний політ.....	245
СЕРГІЙ КОРОЛЬОВ:	
Барельєф на фасаді	267
АРХИП ЛЮЛЬКА:	
Піонер турбореактивного двигунобудування.....	285
ЛЕВ ЛЮЛЬЄВ:	
На варті неба	299
ВОЛОДИМИР ЧЕЛОМЕЙ:	
Засекречений конструктор	319
СТЕПАН ТИМОШЕНКО:	
Фундатор великої техніки сучасності й майбутнього.....	337
МИХАЙЛО КРАВЧУК:	
Учитель видатних конструкторів.....	357
Замість післямови. Космічна програма сучасного КПП.....	377